

העלון לאברכי כולל, בני הישיבות ולכל לומדי התורה

האיחוד בהידוד

המאחד בקרבו חידודים ותשובות בהלכה ובאגדה

לע"ר ר' שמעון יהודה בן הגה"צ ר' אברהם יעקב (וידל) עפשטיין זצוקלה"ה

הגלמוד ר' פסח לייב בן אליעזר זכרוננו לברכה
נלב"ע י' סיון תשע"אומבקשים בזאת מכל מי שיכול לגמול עמו 'חסד של אמת',
ללמוד לעילוי נשמתו משנה אחת, פרק תהלים אחד
או אפילו ליתן פרוטה לזכותו,
ובודאי יבורך על כך מפי בעל הברכות,
שאף יוסיף ויתן לו שכר עד אין קץ ושיעור.

פרשת בהעלתך תשפ"ה גליון שנה י"ט

כתב חידה

את דבר ה' ביד עבדו במלואו קיימתי,
וזאת לאחר שהשררה לעצמי חטפתי.לאחר שגבורה ושלטון בבנייתי הראיתי,
בחרדתי ממבקש התורה לבזותה חדלתי.בדרך רשע הלכתי והרע בעיני ה' עשיתי,
ואף לשלוח יד באיש האלקים לא יראתי.

מ י א נ י ?

רמז: דמות מבין ה'מלכים' או ה'נביאים'!

חילוקא דרבנן

כתיב (במדבר ח' ב'): "דבר אל אהרן ואמר אליו בהעלתך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו
שבעת הנרות", ופירש"י: "בהעלתך. על שם שהלהב עולה, כתוב בהדלקתן לשון 'עליה', שצריך
להדליק עד שתהא שלהבת עולה מאליה". ומבואר, כי הטעם שנאמר בנרות לשון 'עליה', הוא
על שם שהלהב עולה מאליה.ע"י בפסוק (שמות כ"ז כ'): "ואתה תצננה את בני ישראל ויקחו אליה שמן זית וזך קתית למאור
להעלות נר תמיד", ופירש"י: "להעלות נר תמיד. מדליק עד שתהא שלהבת עולה מאליה". ומדוע
השמיט רש"י, שם, את מה שביאר בפרשתינו בתחילת דבריו, דלשון 'עליה' הוא על שם הלהבה
שעולה מאליה, ובפרט ששם הוא הפסוק המוקדם יותר.

וצריך ביאור!!!

מדור זה נתרם לע"נ איסר יעקב בן מנחם מנדל וחנה בנה בת שמאי ז"ל

מענינא דסדרא

"זכור את יום השבת לקדשו" (שמות כ' ח').

היכן בפרשתינו, מצינו מעשה או הנהגה בענין שבת, או שניתן ללמוד על דבר מענייני
השבת וכוחה והלכותיה, או על הדרכים והצורות הראויות אל הכנתה?

מדור זה נתרם לזכות חוה בת חיה שרה

המשך: "...וישבו ויבכו גם בני ישראל ויאמרו מי יאכלנו בשב. וזכרנו את הדגה אשר נאכל
במצרים חנם... ונתתה נפשנו יבשה אין כל בלתי אל המן עינינו". הרי שחסרו בטחון
ואמונה בה' שידא לכל צרכיהם.ומבאר החתם סופר (תורת משה בפרשתנו עמ' מ"ג ד"ה ותרומה), דהדברים מרומזים
בפסוק האמור בפרשה (שם י'): "...ויחר אף ה' מאד ויבצני משה רע". דעיני משה האמור
בפסוק, הכוונה על האמור בפסוק דין 'והיית לנו לעינים', והיינו מרמז על יתרו, וכאילו
נאמר בפסוק, דעל ידי עיני משה היה רע לישראל, שבהנהגתו הטובה של יתרו היה קטרוג
על הנהגת ישראל, וכמימרתו של רבי חלבו כפירושו של רבי אברהם הגר הנזכר בתוספות,
וכתוצאה מכך נתרבה עונש ישראל על דבריהם אלו.

*

הנביא משבח את ישראל על הליכתם אחר ה' ביציאת מצרים, כדכתיב (ירמיה ב', א-ב'):
"ויהי דבר ה' אלי לאמר. הלה וקראת באזני ירושלים לאמר כה אומר ה' זכרתי לך חסד נעורך
אהבת כלולתיך לקחת אחרי במדבר בארץ לא זרועה". וכך היה מצב של כל ישראל בתחילת
הדרך, שהלכו באמונה ובטחון בה'. אמנם בשלב כל שהוא חלק מהם איבדו את עוצמת
מעלתם וזו החלו להיות 'מתאוננים', ומבקשי עזיבה על ה', אשר כמוכח ביהיה בדיק דקות
של חסאים, ביחס למצב הרוחני הנעלה ובקרבת ה' בה זכו.ומהו השלב הזה בו חלק מישראל איבדו את מעלתם זו העצומה, שאל הגאון רבי ארון
רייך שליט"א (ראש ישיבת 'אור זכריה' ו'וואודליק' שב'לייקוואוד', כפי שמסר ב'וועד
השבועי'). ותיכף יישב, אפשר לומר לאור דברי החת"ס הנזכרים, כי הוא היה לאחר רצון
יתרו ללכת ודברי משה אליו להניאו ממחשבו זו וכפי שנבאר, אשר מצד אחד היה יתרו
לישראל הכשרים כענינים טובות, שיעץ להם עצה טובה אודות העמדת השרים להורות
את התורה לישראל, ואף להוסיף ולייעץ בכל דבר שיראה. ויחד עם זאת היה גם יתרו לכל
אותם הנחשלים כענינים ממשותות לרע, כגר הקשה כספחת לביאורו של רבי אברהם
הגר, שכנגד האמונה והבטחון בה' בה אחז יתרו בשעור מרובה, הייתה צפייה מרובה מכל
ישראל לידמות אליו, וכאשר כל אותם מתלוננים ומתאוננים אחזו בהנהגותיהם הרעות
הללו, ולא למדו מיתרו, נמצא שיתרו היה עבורם כסיבה לקטרוג ואף לעונש גדול וחמור
יותר.ואמנם כי כן, אלו שלמדו מיתרו כיצד להוסיף בתורה ובקיום מצוותיה, לעשותם בכל הלב
ובשמחה מרובה, בודאי שמדה טובה מרובה, וזכו על ידי כך להגדיל את זכויותיהם ולנחול
חיי נצח משובחים לעולם שכולו טוב.

נפלאות מתורתך

"ויאמר אל נא תעזב אתנו כי על כן ידעת חננתנו במדבר
והיית לנו לעינים". במדבר י' ל"א.

בפרשתנו פונה משה רבינו לחותנו חֲבֵב הוא יתרו, ואומר לו כי עד עתה היו במצב עראי
של מסעות במדבר, אליו הגיע לבקרום להתעניין בשלומם ולראות בכבודם. וכעת עומדים
לנסוע לארץ ישראל למקום הקבע שה' הבטיח להם, ועל כן, מבקש משה מיתרו חותנו,
שילך עמם למקומם הטוב, ויטיבו לו בה. ויתרו משיבו כי לא ילך עמם, אלא יחזור וילך
לארצו ולמולדתו.

הנה סירובו של יתרו מובן היטב, דכל עוד שהיו ישראל במצב עראי במדבר, היה מקום
לבקרום ולהיות עמם לחזקם ולאמצם, הגם שהדבר כרוך בקושי ואף הקרבה לא מעטה.
אך כעת, כאשר ישראל עומדים להגיע למנוחה ולמקום נחלתם, ישוב אף הוא לארצו
ולמולדתו, למקומו ולנחלתו, להתגורר עם בניו ומשפחתו

ועל כך משה חוזר ומבקש מיתרו לבל יעזוב אותם, שכן ידע והכיר את מעלת חניית ישראל
במדבר, ויהיה להם לעינים. ומוסיף משה ואומר ליתרו, כי אין לו לחשוש לבל יהיה בכלל
הטובה שה' ייטיב לישראל, שכן אם יבוא עמם, הרי יטיבו לו מכל הטוב שה' יטיב עמם.

ומשמעות בקשתו זו של משה כוללת לכאורה שלשה ענינים, כפי שפירש רש"י, האחד
שלא יעזבם כדי שלא יתעוררו לומר אודותיו כי התגייר שלא מחמת חיבה, אלא רק מהרצון
לקבל חלק בארץ ישראל, וכעת שנודע לו כי אין לגרים חלק בארץ, הניח את ישראל ועזבם,
הרי שגירותו לא היתה לשם שמים, וביאר הרא"ם, שבכך עלול לצאת חילול ה' נורא. השני,
שהרי ידע את חנייתו במדבר, וראה את הנסים והגבורות שנעשו עם ישראל, על כן נאה לו
לעשות זאת ולהמשיך לדבוק בישראל. והדבר השלישי, שהיה להם לעינים, שעל כל דבר
ודבר שיתעלם מישראל הוא יאיר את עיניהם, וכדוגמת מה שכבר עשה עם עצתו הטובה
על העמדת שרי אלפים ושרי מאות שרי חמשים ושרי עשרות.

ובדבר השלישי שיתרו יהיה לישראל לעינים, ביאור זה של רש"י בא לאחר שהקדים ללמד
מהלך אחר בפירוש הפסוק, שנקט כמהלך הפשוט בפסוק: "והיית לנו לעינים". לשון עבר,
כתרגומו [וכמו כן פרש"י גם מהלך שלישי, שהיה חביב על ישראל כגלגל העין, עיי"ש].

ואכן בתרגום כתב: "ואמר לא כען תשובו יתנא, ארי על כן ידעתא כד הוינא שרן במדברא
וגבורן דאתעבידא לנא חזיתא בעינך". וביאורו, שמשא אמר ליתרו, אתה הרי ראית בעיניך
הוא הנסים והגבורות שעשה ה' לישראל במדבר, על כן בודאי שראוי לך לדבוק בעם
ישראל ולהמשיך עמנו לארץ ישראל.

ומהלכו זה של התרגום הוא בדומה וכהמשך לענין שמשא אמר לו בפסוק דידן, 'ידעת
חננתנו במדבר', וכפי שנתבאר לעיל, שיתרו דע חנייתם וראה את הנסים והגבורות, ועל
כך ממשיך לומר 'והיית לנו לעינים', שאין מדובר בדיעה בעלמא, אלא ראית זאת בעיניך
בעצמך, ולפי זה מבואר שמשא אמר לו בפסוק דידן שני ענינים בלבד.

ורבינו בחיי הוסיף לבאר את מהלך התרגום, שמשא אמר ליתרו כי יהיה להם לעינים,
לעדות לכל באי העולם על הנסים והנפלאות שראה בעיניו שה' עשה לישראל, ועל ידי זה
הגויים יראו ויאמינו ויקחו מוסר, ויכנסו תחת כנפי השכינה.

*

והביאור בטענה זו של משה לישראל שראה את הנסים בעיניו, פשטותו הוא כפי שנתבאר,
דכיון שכבר ראה את הנהגת ה' הפלאית הלזו עם ישראל, הרי שיש לו לבטוח בה' ולהאמין
בו בשלימות, באופן שיעזוב את ארצו ומולדתו לחלוטין, בלא כל כוונה לשוב ולחזור
אליהם.

והנהגה זו שיתרו נתבקש אליה ואכן עשה, הוא לבטוח בה' ולעזוב את המצב הנוכחי בו
היה, וללכת עם ישראל אל ארץ ישראל, שכל עוד שהיו ישראל במדבר במצב זמני ולא
קבוע, יתרו לא הרגיש חסרון להיות עמם במצב דומה, אך כאשר ישראל יגיעו לארצם
וכל אחד יקבע במקומו ונחלתו, ואילו יתרו ישאר כגר שאין לו מקום, זהו מצב בכלל לא
קל, ועל כן פונה משה אל יתרו ואומר לו, אתה הרי ראית את הנהגת ה' הפלאית לישראל,
לכך יש לך לעזוב את הבטחון והנוחות שהיה לך במקומך, ותחת זאת לבטוח בה' ולהאמין
בו.

ואכן יתרו נענה לדברי משה ובקשתו והצטרף לישראל בדרכם המובטחת, וזאת
מחמת בטחונו האיתן בה' ואמונתו השלימה בו.

*

איתא ביבמות מ"ז ב': "אמר רבי חלבו, קשים גרים לישראל כספחת, דכתיב (ישעיה
י"ד א'), וְנָלְוָה הָגֵר עִלְיָהֶם וְנִסְפְּחוּ עַל בֵּית יַעֲקֹב. ופרש"י שם: "לשון ספחת, שאוחזין
מעשיהם הראשונים ולומדים ישראל מהם, או סומכין עליהם באיסור והיתר". ובתוספות
שם הוסיפו ביאור נוסף: "ועוד ו'ל', דקשים גרים לישראל לפי שמתערבין בהם ואין שכינה
שורה אלא על משפחות המיוחסות שבישראל". וביאור שלישי כתבו: "ויש מפרשים, לפי
שביותר הוזהרו ישראל על הגרים ואין יכולין להזהר מאונאתם".

וידוע ומפורסם ביאורו של רבי אברהם הגר, שכתבו התוספות בקידושין ע"א א' (בהמשך
ד"ה קשים המתחיל בע' א'): "וה"ר אברהם גר פירש, לפי שהגרים בקיאים במצות ומדקדקין
בהם, קשים הם לישראל כספחת, דמתוך כן הקב"ה מזכיר עונותיהם של ישראל כשאין
עושין רצונו, וכחאי גוונא מצינו גבי הצרפית שאמרה (מ"א י"ז י"ח), מה לי ולך איש האלקים
באת אלי להזכיר את עוני, שמתוך שהוא צדיק גמור היה נראה לה שמזכיר השם עונה".

והנה הנהגתו זו המופלאה של יתרו אשר היה גר צדק, שבטח והאמין בה' בכל ליבו, היה
בזה קטרוג על ישראל ומחמת זאת התרבה עונשן, וזאת כאשר אמרו (במדבר י"ד ד-ו):

תשובה ל"כתב חידה"

מי אני: נָדָב בן יִרְבֵּעַם, מלך ישראל.

בשונה מאבי בשם אמי כלל לא נודעתי – שִׁנְדָּב בשונה מירבעם אביו, כלל לא נודע בשם אמו.

שמלכי יהודה נודעו בשמות אמותיהן, כפי שנכתב על כל אחד בהזכרת תחילת מלכותו, וכגון, רחבעם² (מ"א י"ד כ"א): "וירַחֲבֵעַם בֶּן שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ בִּיהוּדָה בֶּן אֲרָבָעִים וָאַחַת שָׁנָה רַחֲבֵעַם בְּמָלְכוֹ וַיֹּשְׁבֶֽעַ שְׁרָה שָׁנָה מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם הָעִיר אֲשֶׁר בָּחַר ה' לָשׂוּם אֶת שְׁמוֹ שָׁם מִלֵּל שְׁבָטִי יִשְׂרָאֵל וְשִׁם אִמּוֹ נַעֲמָה הָעַמְּנִית". וכגון אביה בנו (שם ט"ו, א'-ב'): "וּבְשֵׁנִתָּהּ מֶלֶךְ אֲבִים עַל יְהוּדָה. שְׁלֹשׁ שָׁנִים מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם וְשִׁם אִמּוֹ מַעֲכָה בַת אֲבִישָׁלוּם", וכן בשאר מלכי יהודה³.

ובדומה להם, גם ירבעם בן נבט מלך ישראל הראשון, נודע בשם אמו, 'צָרוּעָה', כדכתיב (שם י"א כ"ו): "וַיִּרְבֵּעַם בֶּן נִבְט אֶפְרָתִי מִן הַצִּדְקָה וְשִׁם אִמּוֹ צָרוּעָה אִשָּׁה אֱלֻמָּה...". ובשונה ממנו ומכל מלכי יהודה, נָדָב בנו של ירבעם, מלך ישראל השני, לא נכתב עליו מי היתה אמו, ואף לא דרשוהו חז"ל, ככל שחיפשתי בספרים, וכדלהלן.

ואמנם דבר דומה מצאנו גם אצל מלך כל ישראל השני, הוא דוד משיחנו, שלא נכתב עליו בפסוקים מי היתה אמו, אך שמה נודע לנו מחז"ל בב"צ צ"א א': "אמימה דדוד, נצבת בת עדאל שמה". ופרשב"ם שם: "אמימה דדוד. לפי שכל⁴ אמהות של מלכים⁵ כתובות בנביאים, הוצרך לפרש גם אם דוד".

אכן מנאדם ואילך, בכל⁶ מלכי ישראל שעמדו אחריו, לא נכתב אודותם בפסוקים שם אמם, ולא דבר ריק הוא כי רק במלכי יהודה נכתב בפסוק שם אמם, ועיין בהערה⁷.

ובאחי נודע רק המשכל עליו נתאבלתי – שגם אחי נָדָב לא נודעו בשמותם, ורק נודע בשמו אחיו שמשכל את הוריו ועליו התאבל.

שלָנָדָב היו אחים, בני ירבעם אביו, שהרשיעו יחד עמו, ועשו לעצמם כהנים לבמות ולעלילים, ובכך גרמו לכל ההכנים והלוויים אשר התגוררו בכל ישראל, שיעזבו את מקומות מגוריהם ויעברו לממלכת יהודה, כדכתיב (מ"א י"ב ל"א): "וַיַּעַשׂ אֶת בֵּית בָּמֹת וַיַּעַשׂ כִּהְנִים מִקְצֹת הָעָם אֲשֶׁר לֹא הָיוּ מִגִּבְיֵי לֵוִי". ואף לאחר תוכחת הנביא ומעשה הנס והמופת שהיה עמו, בכל זאת המשיכו במעשיהם הרעים הללו, וכדכתיב (שם י"ז ל"ג): "אֲחֵר הַדָּבָר הַזֶּה לֹא שָׁב יִרְבֵּעַם מִדְּרָכָה הָרָעָה וַיֹּשֶׁב וַיַּעַשׂ מִקְצֹת הָעָם כִּהְנֵי בָמֹת הַחִפְצִי וַיִּמָּלֵא אֶת יָדוֹ וַיְהִי כִּהְנֵי בָמֹת".

ומעשים רעים אלו נעשו על ידי ירבעם יחד עם בניו, אחי נדב, כדכתיב (דה"ב י"א, י"ג-ט"ו): "וְהַכְהֲנִים וְהַלְוִיִּם אֲשֶׁר בָּכָל יִשְׂרָאֵל הִתְיַצְּבוּ עָלָיו מִכָּל גְּבוּלָם. כִּי עֲזָבוּ הַלְוִיִּם אֶת מִגְרִישֵׁיהֶם וְאַחֲזָתָם וַיִּלְכוּ לִיהוּדָה וּלְיִירוּשָׁלַם כִּי הִזְנִיחַם

- ובענין יִרְבֵּעַם, עיין בפירוטות לכתב חידה מגילוי שט"ט, פרשת ויחשבי'.
- אכן יש לציין כי אצל רחבעם מצאנו דבר פלא שפעמיים בספר אחד נתייחס אחר אמו, בראשונה בפסוק הנזכר על תחילת מלכותו, ושוב בפסוק על מיתתו וקבורתו, כדכתיב (מ"א י"ד ל"א): "וַיִּשְׁכַּב רַחֲבֵעַם עִם אֲבָתָיו וַיִּקָּבֶר עִם אֲבָתָיו בְּעִיר צִדֹן וְשִׁם אִמּוֹ נַעֲמָה הָעַמְּנִית...". ומלבד ייחוס הכפול הנזכר, רחבעם התייחס שוב בשלישית בספר דברי הימים, אך ייחוס זה הנשנה בספר דברי הימים כן הוא גם בשאר מלכי יהודה, ועיקר החידוש שנמצא אצל רחבעם הוא התייחסותו פעמיים בספר אחד. וכמו כן יש לציין כי גם צדקיה נתייחס פעמיים אחר אמו לבסוף בספר חזקוני ונאמץ דבריו, אך כל אחד מהם הוצרכויותיו הללו הינו בספר אחר, בספר מלכים (ב', כ"ד י"ח), ובספר ירמיה (נ"ב א'), ובדאי שיש טעם בדבר, אך אינו פלא כמו ייחוס כפול במקום קרוב וסמוך.
- וכבר נמנה בזה האברגנאל וביאר, הדפוסק בא ללמד כי היות ונעמה אמו היתה מושגת לשלע חזקתו עבדו ונתן עבודה חזק, על כן השפיעה לרעה על רחבעם בנה: "אבל היתה אמו נעמה העמונית, ונטה לטבע המקור אשר ממנו חוצב וחטא ועשה... והיא הביאה בנה לחטוא יותר ממה שהטות לקדושה ולעבוד את ה'... והנה זכר הכותב בכאן פסע שנית אחרי זכרון מיתת רחבעם שהיה אמו נעמה העמונית, עם היות שכבר זכרו למעלה, להגיד שגם בשעת מותו לא עשה תשובה ולא שב אל ה' בכל לבבו ובכל נפשו, כי אפילו באותו עת היה נמשך אחרי ע"ז אמו... כי הוא היה בן נעות המדרות... שחיה בחטא ומת בפשע". וכע"ז כתב המצוד"ד בקצרה: "וְשִׁם אִמּוֹ. ואף וכתבו לומר שעד יום מותו נדמה במעשיו למעשה אמו". ובמלבי"ם כתב: "הזכיר זה שנית, כי היא הסתיה אותו לרוע עד סוף ימיו".
- אמנם הרחיד"א בחומת אונ' (שם י"ב ד"ה קטני, וי"ד ו"ה ושם אמו) הלך בדרכ שבח בביאור הכפלת יחוס רחבעם לאמו, וזאת על פי דברי האגדה שכתב הרמ"ע (מאמר 'אם כל ח"י, ח"ג ס' ט'), דחזרת שלמה למלכותו היתה בזכות

יִרְבֵּעַם ובניו מכהן לה'. וַיַּעֲמֵד לוֹ כִּהְנִים לְבָמֹת וּלְשָׁעִירִים וּלְעִגְלִים אֲשֶׁר עָשָׂה".

ובניו הללו של ירבעם אחי נדב, שהרשיעו עם אביהם, לא נודעו בשמותם, ונכתבו רק כ'בני ירבעם', יִרְבֵּעַם וּבָנָיו, וסופם שנהרגו יחד עם כל בית ירבעם שהושמד על ידי בעשא וכדלהלן.

אכן אח אחד של נדב נודע בשמו, הוא אֲבִיָּה⁸ בן יִרְבֵּעַם, וכדכתיב (מ"א י"ד א'): "בָּעֵת הָהִיא חָלָה אֲבִיָּה בֶן יִרְבֵּעַם". ואֲבִיָּה אחי נדב משכל את הוריו, שמת בחיי ירבעם ואשתו, ששכלוהו כדבר ה' ביד נביאו אחיה השילוני, שאמר לאשת רחבעם כאשר באה אליו לשאול אודות בנה שהיה חולה, ואחר תוכחתו ונבואתו הקשה על העתיד לבוא על בעלה ומשפחתו, הוסיף ואמר אודות הבן החולה כי ימות בחייהם כעת, כדכתיב (שם י"ב): "וְאַתָּה קוּמִי לְכִי לְבִיתְךָ בְּבֹאָה רָגֵלְךָ הָעִירָה וּמֵת הַזֶּה". ואכן כן היה, כדכתיב (שם י"ז): "וַתָּקֶם אִשָּׁת יִרְבֵּעַם וַתִּלָּךְ וַתָּבֵא תַרְצָתָה הִיא בָּאָה בֶּסֶף הַבֵּית וַהֲנֵער מֵת".

ונדב התאבל על אֲבִיָּה אחיו, יחד עם שאר משפחתו, שכן מת בחייהם, וכדבר ה' ביד נביאו, שהוסיף עוד לומר אודותיו שיקברוהו ויספרו לו כל ישראל, כדכתיב (שם י"ג): "וְסִפְדוּ לוֹ כָּל יִשְׂרָאֵל וְקָבְרוּ אוֹתוֹ כִּי זֶה לְבֹדוֹ יֵבֵא לְיִרְבֵּעַם אֶל קֶבֶר יַעֲן נִמְצָא בּוֹ דָּבָר טוֹב אֶל ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּבֵית יִרְבֵּעַם". ואכן כן היה, כדכתיב (שם י"ח): "וַיִּקָּבְרוּ אוֹתוֹ וַיִּסְפְּדוּ לוֹ כָּל יִשְׂרָאֵל כְּדָבָר ה' אֲשֶׁר דָּבַר בְּיַד עֲבָדוֹ אֲחִיָּה הַנָּבִיא".

ובעיקר הטעם מדוע זכה אֲבִיָּה להשתנות מכלל משפחתו ולזכות לבוא לקבר ישראל בכבוד גדול ומספד רב, כבר נאמר בפסוק יַעֲן נִמְצָא בּוֹ דָּבָר טוֹב אֶל ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, ודרשו חז"ל אודותיו במו"ק כ"ח ב', כי רק דבר טוב אצל היה בו, ונחלקו החכמים מה היה דבר טוב זה: "מאי דָּבָר טוֹב, רבי זירא ורבי חנינא בר פפא, חד אמר, שביטל משמרתו (שהושיב ירבעם שראות לעלות לרגל, ועלה לרגל - רש"י). וחד אמר, שביטל פרסאות שהושיב ירבעם אביו על הדרכים אשר יעלו ישראל לרגל⁹".

ויש לציין לשיטת זוהרה (חדש, א', בלק צ"ב א'), הלומד כי אֲבִיָּה בן ירבעם היה צדיק, וביום מיתתו נולד לו בן, וממנו יעמוד משיח בן יוסף, הבאנו מקצת דבריו בהערה¹⁰, עיי"ש.

רבות פעלתי ומעשי האחרון הוא מה שצרתי – שִׁנְדָּב פעל רבות בתקופת מלכותו הקצרה, והמעשה האחרון הוא מה שיצא למלחמה בפלשתים וצר על העיר גִּבְתוֹן.

שתקופת מלכות נדב קצרה היתה, שנמשכה פחות משנתיים ימים, כדכתיב (מ"א ט"ו כ"ה): "וַיָּנָדָב בֶּן יִרְבֵּעַם מֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל בְּשָׁנָת שְׁתַּיִם לְאַסָּא מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמָּלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל שְׁנָתִים". ושנותיו אלו מקוטעים היו, שכן שנתו השנייה נמנית גם לבעשא שמלך אחריו וכדלהלן¹¹.

ובמהלך תקופת מלכותו הקצרה של נדב, הספיק לפעול רבות, וכפי שהפסוק מעיד עליו (שם ט"ו ל"א): "וַיֵּתֶר

גשופות אשאלו שהגפנסמו בעלון זה קלאיון הקודם

דָּבָרִי נָדָב וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה הָלֵא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דָּבָרִי הַיָּמִים לְמִלְכִּי יִשְׂרָאֵל".
הרי שנדב הפסיק בתקופת מלכותו הקצרה לעשות פעולות רבות ומעשים שונים, אשר נכתבו בספר הנזכר¹².

ומעשהו האחרון של נדב, היתה יציאתו למלחמה על הפלשתים והמצור על העיר גִּבְתוֹן, שבמהלכו נהרג על ידי בעשא, כדכתיב (מ"א ט"ו, כ"ז-כ"ח): "וַיִּקְשֹׁר עָלָיו בַּעֲשָׂא בֶן אֲחִיָּה לְבֵית יִשְׁשָׁכָר וַיַּהֲוֶה בַּעֲשָׂא בְּגִבְתוֹן אֲשֶׁר לַפְּלִשְׁתִּים וַיָּנָדָב וְכָל יִשְׂרָאֵל צָרִים עַל גִּבְתוֹן. וַיִּמָּתוּהוּ בַּעֲשָׂא...".

וכתבו הרלב"ג והאברגנאל ועוד מפרשים, כי מעשהו זה של בעשא שקשר קשר על מלך ישראל בעשה שצר על שונאי ישראל, והרגו, נחשב כמעשה חמור ביותר שעלול היה להביא לכל נפילת ישראל במלחמה כנגדם בשל המרד והריגת המלך, וזה אחת מהסיבות עיבורם נענש בעשא ונהרג במיתה משונה ואבד כל זרעו.

והרע בעיני ה' כדרך מוריש גדולתי המשכתי – שִׁנְדָּב המשיך לעשות את הרע בעיני ה' כדרך ירבעם אביו שהוריש לו את גדולתו להיות מלך ישראל.

שירבעם אביו הוריש לנדב בנו את גדולתי להיות מלך ישראל אחרי ירבעם אביו, כדכתיב (מ"א י"ד כ'): "וַהֲיָמִים אֲשֶׁר מֶלֶךְ יִרְבֵּעַם עָשִׂים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה וַיִּשְׁכַּב עִם אֲבָתָיו וַיִּמָּלֶךְ נָדָב בְּנוֹ תַחְתָּיו". וכתוב (שם ט"ו כ"ה): "וַיָּנָדָב בֶּן יִרְבֵּעַם מֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל בְּשָׁנָת שְׁתַּיִם לְאַסָּא מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמָּלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל שְׁנָתִים".

ונדב המשיך לעשות את הרע בעיני ה' כירבעם אביו ומורישו, כדכתיב (שם כ"ו): "וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי ה' וַיִּלָּךְ בְּדָרְךְ אֲבִיו וּבְחַטָּאתָיו אֲשֶׁר הִחֲטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל". וביאר המלבי"ם (שם), כי ההליכה בדרכו הרעה של האב, הכוונה במעשים הרעים שעשה, ומה שנאמר כי עשה חטאים כמותו, היינו בעגלי הזהב שהקים, שנדב בנו המשיך לעובדם.

ומעשיו הרעים הללו של נדב היו הסיבה שבו ובמשפחתו יתקיים העונש המר שנגזר על בית ירבעם אביו שכולו יושמד, וכדלהלן.

הדובר את אבדוני מקרב אלו שגם אני הזנחתי – שהנביא שדיבר את אבדון נָדָב ומשפחתו, היה מקרב הלויים שאותם הזניחו נדב ואחיו יחד עם ירבעם אביו.

שנדב יחד עם אביו ואחיו הזניחו את הלויים, ובכך גרמו להם לעזוב את מקומות מושבותיהם במלכות ישראל ולעבור כולם אל מלכות יהודה, כדכתיב (דה"ב י"א, י"ג-ט"ו): "וְהַכְהֲנִים וְהַלְוִיִּם אֲשֶׁר בָּכָל יִשְׂרָאֵל הִתְיַצְּבוּ עָלָיו מִכָּל גְּבוּלָם. כִּי עֲזָבוּ הַלְוִיִּם אֶת מִגְרִישֵׁיהֶם וְאַחֲזָתָם וַיִּלְכוּ לִיהוּדָה וּלְיִירוּשָׁלַם כִּי הִזְנִיחַם יִרְבֵּעַם וּבָנָיו מִכָּהֵן לה'. וַיַּעֲמֵד לוֹ כִּהְנִים לְבָמֹת וּלְשָׁעִירִים וּלְעִגְלִים אֲשֶׁר עָשָׂה".

ומעשה זה של הזנחת הנביאים נעשה על ידי ירבעם אבי נדב יחד עם נדב בנו ושאר אחיו, כדברי הפסוק כ'י הַזְנִיחַם יִרְבֵּעַם וּבָנָיו...".

- ובטעם דבר שנזכרו שמות אמותיהם של מלכי יהודה, ואילו אמו של דוד לא נזכרה בפסוק והוצרכו חז"ל לגלות שמה, כתב רבי חיים קניבסקי זצ"ל בספרו 'טעמא דקרא' (ש"א ט"ו, ע"ז, רס"ו במהדורת תשס"ח): "ונראה שזה היה מנינו של כבוד כשהיו ממנים מלך היו ממנים גם את אמו ונקראת אם המלך והגבירה... ולכן דוד שכבר מתה אמו כשמלך, כמ"ש במד"ד י"ד א' [שכאשר שאול דף את דוד, חשש דוד כי שאול יהרוג את הוריו, ולכן שלחם למלך מואב שבטח בו משום שהיו מזרע רות המואביה, כדכתיב (ש"א כ"ב א'): "וַיִּלָּךְ דָּוִד מִשָּׁפַת מוֹאָב וַיֵּאמֶר אֶל מֶלֶךְ מוֹאָב יֵצֵא אֵנִי אֲנִי וְאִמִּי אֲחִתִּים עַד אֲשֶׁר אֲדַע מֶה יַעֲשֶׂה לִּי אֱלֹהִים". וסופם היה כי הרגם מלך מואב, ונמצא כי בעת המלחמה דוד למלך על ישראל, כבר מתה אמו, ל"ש לחזקו שם אמו...". ובדרך זו הוסיף לבאר, כי כפי הנראה זהו גם הטעם אצל יהורם ואחז, שאמם כבר מתה בשעת שמלכו, ולכן לא הזכירו בפסוק שמותיהן, ועל"ש מה שהוסיף לבאר בענין אביה ואסא.

- ועל פי מחלף זה אפשר אולי לומר, כי כך היה אצל שאול, שבשעת המלכותו כבר מתה אמו, ולכן לא נכתבה בפסוק בשמה, ואף אם נאמר כן, עדיין צריך ביאור מדוע לא גילו לנו חכמים את שמה, כדומגת שם את דוד המלך. והנה בתחילת דברי שאל אודות מלכי ישראל, אך בתשובתו לא פירט כיצד תשובותו משיבה עליהם, ועל כרחך צריך לומר לפי דבריו, כי כל מינוי כבוד זה של 'אם המלך והגבירה', היה רק אצל מלכי יהודה, ולכן נכתבו שמות אמותיהן, אך לא אצל מלכי ישראל, ולכן לא נכתב בפסוק שמות אמותיהן. ומהלך נוסף ביאר הרמ"ז דוידוביץ שליט"א, דיתכן וטעם ייחוס כל מלך לאמו, כדי לברר כשרותו שהוא ראוי למלוכה, דהרי אין מעמידים מלך אלא אם כן אמו מישראל, ולכן לא שייך כלפי מלכי יהודה שהיו מיוחסים וראויים למלוכה, כי השוויו המהותי בינם למלכי ישראל, אולי ביחוסם לדוד, ואילו במלכותו ישראל היה כאלו חסרי ייחוס ולכן נזכרה שחטת המלכות לעצמם [ומה שמצאנו ברחבעם שהיתה אמו נעמה, היה זה בבחינת גזירה אודותיו, וכדאימה ביבמות

ומשמעות 'הזנחה' זו, פרש"י שם: "כִּי הַזְנִיחַ יִרְבֶּעַם. הזניחם מלעבדו ומכהן לה"... כלומר למה הזניח ירבעם הכהנים והלוים, לפי שהעמיד כהנים כומרים לשעירים". ובמצוד"ל שם ביארו: "כִּי הַזְנִיחַם. הכריחם לעזוב עבודת המקום מלכהן לה, ולא נתנם ללכת לבית המקדש, ולזה עזבו את מגרשיהם והלכו ליהודה". ובמצוד"ל הוסיף, כי הוא ענין 'עזיבה' כמו (איכה ב' ז'): "וְנָח אֲדֹנָי מִזְבָּחוֹ".

וראה עוד בביאור הרד"ק (מ"א י"ב ל"א) הכותב: "...וכיון שראה ירבעם שלא רצו להקריב בבמותיו, גרשם מנחלתם ומאחוזתם והלכו להם לארץ יהודה, כמו שאמר בדברי הימים, כִּי עֲזָבוּ הַלְוִיִּם אֶת מִגְרָשֵׁיהֶם וְאֶחָזְזָם וַיֵּלְכוּ לַיהוּדָה וַיְלִירוּשָׁלַם כִּי הַזְנִיחַם יִרְבֶּעַם וַיִּבְנוּ מִכְנֹס לַה', כי אמר ירבעם יקחו מעשרותיהם ואחוזתם במלכותי וילכו ויעבד לירושלים, ע"ז חל יהיה. כיון שאינם עובדים בבית אל, לא יהיה להם חלק ונחלה במלכותי, וזהו שאמר כִּי הַזְנִיחַם [יִרְבֶּעַם וַיִּבְנוּ] מִכְנֹס לַה', הרחיקם מקחת מעשרותיהם ונחלתם שהם כהונת ה', או פירושו כיון שלא רצו להניח מכהן לה' לירושלם, הזניחם וגרשם מארצו".

והנביא שדיבר¹³ את חזיון נבואתו אודות אבדון נדב וכל בית ירבעם אביו, היה אחיה השילוני, כדכתיב (מ"א י"ד, ה-ט"ז): "וְהָ אָמַר אֶל אֶחָיְהוּ... וַיְהִי כַשְׁמַע אֶחָיְהוּ... וַיֹּאמֶר... וְאֹנֹכִי שְׁלֹחַ אֲלֶיךָ קֶשֶׁת. לְכִי אִמְרִי לִירְבֶּעַם כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יַעַן אֲשֶׁר הִרְמִיתִיךָ מִחוּץ הָעָם וְאֶתָנָה נָגִיד עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל... וְתִדְרַע לַעֲשׂוֹת מַכַּל אֲשֶׁר הָיָה לִפְנֵיהֶם וְתִלְךָ וְתַעֲשֶׂה לָךְ אֱלֹהִים אֲחֵרִים וּמִסְכּוֹת לַהֲכַעֲסִנִי וְאֵתִי הִשְׁלַכְתָּ אַחֲרַי גִּגְדִּי לְכֹן הִנְנִי מֵבִיא רֶקַע אֶל בֵּית יִרְבֶּעַם וְהִכְרַתִּי לִירְבֶּעַם מִשְׁתֵּין בְּקִיר עֲצוּר וְעִזּוֹ בִּישְׂרָאֵל וּבְעִרְתִּי אַחֲרַי בֵּית יִרְבֶּעַם כַּאֲשֶׁר יַבְעַר הַגָּלִל עַד תַּמּוֹ. הַמֵּת לִירְבֶּעַם בְּעִיר יֹאכְלוּ הַכְּלָבִים וְהַמֵּת בִּשְׂדֵה יֹאכְלוּ הַשְּׂמִימִן כִּי ה' דָּבָר... וְהֵיכִים ה' לוֹ מִלֶּךְ עַל יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִכְרִית אֶת בֵּית יִרְבֶּעַם זֶה הַיּוֹם וְהָיָה גַם עִתָּהּ. וְהָקָה ה' אֶת יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר נִיגַד הִקְנֶה בָּהֶם וְנִתַּשׁ אֶת יִשְׂרָאֵל מֵעַל הָאֲדָמָה הַטּוֹבָה הַזֹּאת אֲשֶׁר נָתַן לְאֲבוֹתֵיהֶם וְזָרַם מֵעֵבֶר לַנָּהָר יַעַן אֲשֶׁר עָשׂוּ אֶת אֲשֵׁרֵיהֶם מִכְּעִסִּים אֶת ה'. וַיִּתֵּן אֶת יִשְׂרָאֵל בְּגִלָּל חַטָּאוֹת יִרְבֶּעַם אֲשֶׁר חָטָא וְאֲשֶׁר הִחֲטִיֵּא אֶת יִשְׂרָאֵל".

ואחיה השילוני היה לוי, כדכתיב (דהי"א כ"ו'): "וְהַלְוִיִּם אֶחָיָה עַל אוֹצְרוֹת בֵּית הָאֱלֹהִים וְלאֲצֻרוֹת הַקֹּדְשִׁים". ואחיה האמור בפסוק זה, הוא 'אחיה השילוני', וכפי שאמרו אודותיו בב"ב קכ"א ב', שהיה עוד מהדורות הראשונים במצרים שראה את עמרם אבי משה, ויצא ממצרים ונכנס לארץ ישראל והאריך בה מאות שנים עד לתקופת המלכים לזמנו של אליהו הנביא. והקשו בגמ' שם כיצד המשיך לחיות גם בבניסת ישראל לארץ, אחרי שמפורש בפסוק כי כל יוצאי מצרים מתו מלבד כלב ויהושע, כדכתיב (במדבר כ"ו ס"ח): "כִּי אָמַר ה' הָלָם מוֹת יָמָתוֹ בַּמִּדְבָּר וְלֹא נֹתַר מֵהֶם אֶחָד כִּי אִם כָּלָב בֶּן יִפְנֶה וַיְהוֹשֻׁעַ עַן נֹו". ועל כן תרצו שם: "אמר רב המנונה, לא נגזרה גזרה על שבט של לוי...", והיינו שאחיה השילוני היה מבני שבט לוי, וכפי שפרש הרשב"ם שם: "אחיה השילוני. לוי היה, כדכתיב בדברי הימים, וְהַלְוִיִּם אֶחָיָה עַל אוֹצְרוֹת בֵּית הָאֱלֹהִים"¹⁴.

כשמו האב שבנו הרשע קיימו במה שהושמדיתי – שכשמו של הנביא אחיה שדיבר את נבואתו על אובדן נָדָב, הוא שם האב שבנו הרשע קיים נבואה זו במה שהשמיד את נדב ומשפחתו.

והרשע שקיים את נבואת אחיה על השמדת נדב ומשפחתו, אביו נקרא בשם הנביא אחיה, ששמו הוא **בְּעֵשָׂא בֶן אֶחָיָה**, כדכתיב (מ"א ט"ו, כ"–כ"ח): "וַיִּקְשֹׁר עֲלָיו בְּעֵשָׂא בֶן אֶחָיָה לְבִית יִשְׁשָׁכָר וַיַּכְהוּ בְּעֵשָׂא בְגָבוֹתָיו אֲשֶׁר לַעֲלָשָׁתָיו וַנָּדָב וְכָל יִשְׂרָאֵל צָרִים עַל גְּבוֹתָיו. וַיִּמָּתָהוּ בְּעֵשָׂא בְּשֶׁנֶת שֵׁלֶשׁ לֶאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ תַּחֲתָיו".

ובאותה עת השמיד בעשא את כל משפחת נדב וזרע ירבעם אביו, ובכך קיים בעשא את נבואת אחיה כדכתיב (שם כ"ט–ל'): "וַיְהִי כְמָלְכוֹ הִנֵּה אֶת כָּל בֵּית יִרְבֶּעַם לֹא הִשְׁאִיר כָּל נֶשֶׁמָה לִירְבֶּעַם עַד הַשְּׁמֹדוֹ כְּדָבָר ה' אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד עַבְדּוֹ אֶחָיָה הַשִּׁילֹנִי. עַל חַטָּאוֹת יִרְבֶּעַם אֲשֶׁר חָטָא וְאֲשֶׁר הִחֲטִיֵּא אֶת יִשְׂרָאֵל בְּכַעֲסוֹ אֲשֶׁר הִכְעִיס אֶת ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל".

ולמרות בעששא השמיד את זרע ירבעם כדבר ה' ביד נביאו, הרשיע בהיגתו זו שלא נעשתה לשם שמים¹⁵, וסופו היה שבצמצו הרשיע בדומה לירבעם, כדכתיב (שם, ל"ג–ל'): "בְּשֶׁנֶת שֵׁלֶשׁ לֶאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה מֶלֶךְ בְּעֵשָׂא בֶן אֶחָיָה עַל כָּל יִשְׂרָאֵל בְּתַרְצָה עֲשָׂרִים וָאַרְבַּע שָׁנָה. וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי ה' וַיִּלְךְ בְּדָרֶךְ יִרְבֶּעַם וַיַּחֲסִטָּאוּ אֲשֶׁר הִחֲטִיֵּא אֶת יִשְׂרָאֵל".

ואף על בעשא נאמרה נבואה דומה בידי יהוא בן חנני, שכל ביתו יושמד כירבעם, כדכתיב (שם ט"ז, א–ד'): "וַיְהִי דָבָר ה' אֶל יְהוּא בֶן חֲנָנִי עַל בְּעֵשָׂא לֵאמֹר... וַיַּעַן אֲשֶׁר הִרְמִיתִיךָ מִן הָעָרֶךְ וְאֶתָנָה נָגִיד עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְתִלְךָ בְּדָרֶךְ יִרְבֶּעַם וְתַחֲסִטָּא אֶת עַמִּי יִשְׂרָאֵל לַהֲכַעֲסִנִי בַּחֲטָאוֹתַי. הִנְנִי מִבְּעִיר אַחֲרֵי בְעֵשָׂא וְאַחֲרַי בֵּיתוֹ וְנִתַּתִּי אֶת בֵּיתָךְ כְּבֵית יִרְבֶּעַם בֶּן נָבֵט. הַמֵּת לְבְעֵשָׂא בְּעִיר יֹאכְלוּ הַכְּלָבִים וְהַמֵּת לוֹ בִּשְׂדֵה יֹאכְלוּ עוֹף הַשָּׁמַיִם".

ועוד נאמר בפסוק (שם ז'): "וְגַם בְּיַד יְהוּא בֶן חֲנָנִי הִנְבִּיא דָבָר ה' הִיָּה אֶל בְּעֵשָׂא וְאֶל בֵּיתוֹ וְעַל כָּל הָרַעָה אֲשֶׁר עָשָׂה בְּעֵינֵי ה' לַהֲכַעֲסוֹ בְּמַעֲשֵׂה יָדָיו לְהָיוֹת כְּבֵית יִרְבֶּעַם וְעַל אֲשֶׁר הִקָּה אֹתוֹ".

ונבואה זו נתקיימה על ידי עבדו זמרי שמרד באדונו, בדומה למעשה בעשא שמרד בנדב, והרג והשמיד את כל זרעו, כדכתיב (שם, ט"–י"ג): "וַיִּקְשֹׁר עֲלָיו עַבְדּוֹ זְמָרִי שֶׁר מַחֲצִית הָרֶכֶב... וַיָּבֵא זְמָרִי וַיַּכְהוּ וַיִּמָּיתֵהוּ... וַיִּמְלֹךְ תַּחֲתָיו. וַיְהִי כְמָלְכוֹ כְּשִׁבְתּוֹ עַל כִּסְאוֹ הִנֵּה אֶת כָּל בֵּית בְּעֵשָׂא לֹא הִשְׁאִיר לוֹ מִשְׁתֵּין בְּקִיר וְגִאֲלָיו וְרַעְהוּ. וַיִּשְׁמַד זְמָרִי אֶת כָּל בֵּית בְּעֵשָׂא כְּדָבָר ה' אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל בְּעֵשָׂא בְּיַד יְהוּא הַנְּבִיא. אֶל כָּל חַטָּאוֹת בְּעֵשָׂא וְחַטָּאוֹת אֱלֹהֵי בְנוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְאֲשֶׁר הִחֲטִיֵּאוּ אֶת יִשְׂרָאֵל לַהֲכַעֲסִים אֶת ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַלְלֵיהֶם".

ומדה טובה מרובה, שההולך בדרך ה' ומקיים מצוותיו, זוכה לו ולדורות הבאים ישועה וברכה רוב הצלחה.

תשובה ל"חילוקא דרבנן"

בתשובה לשאלה, בדברי רש"י (במדבר ו' ב'), שהביא טעם לסמיכות פרשת נזיר לפרשת סוטה, לומר לך, שכל הוראה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין, שהוא מביא לידי ניאוף, כיצד יש ליישב דבריו עם סמיכות פרשיות אחרות, וכמו (כ"א כ"ז), פרשת נזיר הסמיכה בברכת כהנים, וכן נתבאר טעם הסמיכות, ומדוע דוקא בברכת שבין פרשת נזיר לפרשת סוטה, ביאר רש"י טעם הסמיכות.

בשאלה זו עמדו כמה ממפרשי התורה, ונביא ממקצת דבריהם וכדלהלן.

הרע"ב (במדבר ו' ב') ביאר: "קשה, מה זה שאל (רש"י) למה נסמכה, אטו בכל התורה כולה יש לשאול זה. ויש לומר, כדאמרינן לעיל, משום דפרשת סוטה לקלוקל ועורה הוא, דפרשת נזיר קדושה וטהרה, ומה ענין זה לזה". והיינו, ודדוקא כאן פירש רש"י טעם לסמיכות הפרשיות, משום דלכאורה הם הפוכות זו מזו, דפרשת סוטה מדברת מענין קלקול ועריות, ופרשת נזיר מדברת מענין הקדושה¹⁶.

וה'גור אריה' (שם) ביאר בביאורו השני: "אי נמי, דהוי למכתב 'כי יזור נדר נזיר להפליא', שכיון שהנזירות הוא נדר, הוי ליה להתחיל ולומר 'כי יזור נדר להפליא', למה מתחיל בלשון הפלאה. אלא הפלאה היא לשון הפרשה, וסמך אותו לפרשה שהייתה, שכל הוראה סוטה בקלקולה יפרוש עצמו מן היין". והיינו, דמחמת ששינה הכתוב להתחיל בלשון 'הפלאה', שהוא מלשון הפרשה והבדלה, ולא התחיל הכתוב בלשון 'נדר', מזה למד רש"י כי יש טעם לסמיכות הפרשיות, ובא לרמז על הצורך להפריש עצמו מן היין מחמת ראיית הסוטה ועניינה.

תשובה ל"מעניא דסדרא"

בתשובה לשאלה, היכן בפרשתינו, מצינו מעשה או הנהגה בענין שבת, או שניתן ללמוד על דבר מענייני השבת וכוחה והלכותיה, או על הדרכים והצורות הראויות אל הכנתה.

הנה מצינו כמה לימודים והנהגות בענייני שבת הרמוזים בפרשתינו, וכדלהלן.

א. הבעל חייב להביא קרבנות עבור אשתו, ואף היכא שחיללה שבת, וכמו שנאמר (במדבר ה' ט"ו): "וְהִבִּיא הָאִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ אֶל הַכֹּהֵן וַיְהִי אֵת קִרְבָּנָה עֲלֶיהָ עֲשֵׂר־תֵּיטֵי הָאִיָּפָה קֶמַח שְׁלֵמִים לֹא יַעַק עֲלָיו שָׁמֶן וְלֹא יִתֵּן עֲלָיו לֶבְנָה כִּי מִנְחַת קִנְיָתָהּ הוּא מִנְחָה זָכָרוֹן מִזְכֶּרֶת עֲוֹן, ואיתא בירושלמי (סוטה פ"ב ה"א): "תני ר' יודה אומר, מביא אדם על ידי אשתו כל קרבן שהיא חייבת, אפילו אכלה חלב ואפילו חיללה שבת".

ב. ממשא בני קהת למדנו, כי המוציא בשבת חייב בכל אופן שהוציא, בין בימינו, בין בשמאלו, בין בתוך חיקו, ובין על כתפו, וכמו שנאמר (שם ז' ט'): "וְלִבְנֵי קֹהֵת לֹא יָתֵן כִּי בְעֵדֹת הַקֹּדֶשׁ עָלֵהֶם בַּכֹּתֵי יִשְׂאֹר, ואיתא בגמ' (שבת צ"ב א'): "המוציא בין בימינו בין בשמאלו, בתוך חיקו או על כתיפיו, חייב, שכן משא בני קהת", ופירש"י שם (ד"ה שכן): "שכן משא בני קהת. בַּכֹּתֵי יִשְׂאוּ, וימין ושמאל וחיק אורח ארעא (ד-דך הרגילות לשאת באופן זה)"¹⁷.

ג. קרבנות הנשיאים דחו את השבת, וכמו שנאמר (שם ע"ח): "בַּיּוֹם שֵׁנִים עֶשֶׂר יוֹם נִשְׂאִי לִבְנֵי נִפְתָּלִי אַחֲרֵיר בֶּן עֵינָן, ואיתא בגמ' (מו"ק ט' א'): "...אמרו, קל וחומר; ומה שמן שאין קדושתו עולם, וקרבן יחיד דוחה שבת (כ-ממה שקרביהו הנשיאים קרבנם אף ביום חגה) – ומשכן דמיח שבת מאלו... אמר רב נתחנן בר יצחק... (שבת קרא אחרינא, בַּיּוֹם שֵׁנִים עֶשֶׂר יוֹם; מה יום כולו רצוף, אף שנים עשר יום כולן רצופין".

שבט לוי. ומ"א אפשר לומר דעמרם היה מבאי הארץ, וזיל קרי בי רב הוא... לא אחיה לוי היה, והוא הוא שראה את עמרם במצרים, וכן פר"ש (רשב"ם ז"ל). ומנין שהיה לוי, כדכתיב בדברי הימים והלוים אחיה על אוצרות בית הלהים".

15. וכתב הרלב"ג שם: "וַיְהִי כְמָלְכוֹ הִנֵּה אֶת כָּל בֵּית יִרְבֶּעַם. ראוי לספק איך נחשב לו זה לעון, והנה היה דבר ה' ביד אחיה הנביא שיהיה זה לבית ירבעם בן נבט, והנה מצאנו שנחשב לו לעון במה שאמר אחר זה, וַיָּגֵל כָּל הָרַעָה אֲשֶׁר עָשָׂה בְּעֵינֵי ה' לַהֲכַעֲסוֹ בְּמַעֲשֵׂה יָדָיו לְהָיוֹת כְּבֵית יִרְבֶּעַם וְעַל אֲשֶׁר הִקָּה אֹתוֹ".

16. וראה עוד בדברי חזקוני (שם שכתב: "כבר פירשתי בתחילת פרשת סוטה (שהם ה' י"ב), שהאף על פי שרשע"י ז"ל אינו מביא בפירוש החומש מהסמוכין של ד"ל, אלא מאותן שאינן כתובין במקומן, מפני שהן קרובות לפשוטו של מקרא, מכל מקום כשהפרשיות הסמוכות אין להן שום ערך דמיון זו לזו, גם זה קרוב לפשוטו של מקרא הוא". והיינו כנ"ל, דכשהפרשיות, הסמוכות אין להם שום דמיון וקשר בין אחת לשניה, בזה דוקא ביאר רש"י טעם לסמיכותן זו לזו.

17. וראה ברש"י שם שהביא מקור נוסף לדין זה מדברי הירושלמי, והבאנו זאת בגיליון הקודם (בתשובה למענייני דסדרא מגיליון תשמ"ה, פרשת במדבר, אות ב').

ע"ז א': "...מלמד, שהיה רחבעם יושב בחיקו של דוד, ואמ לו, עלי ועליך נאמר שתי מקראות חליל". וכן מצאנו עוד גזירות דומות, ואכמל".

והנה כל הביטוי אודות יחס ישראל לזמנת שראויים הם למלוכה, התעורר רק בדורות המאוחרים, אך בדורות הראשונים של באי הארץ ובניהם ובני בניהם אחריהם, עדיין מיוחסים היו וכשרותם ידועה ומפורסמת לכל, ושאלו עוד השתיין לדורות המיוחסים, שהיה בין ה'חוטטים' בשבט שבט בנימין, לכך לא הוצרכו לייחס את שאלו לאמו, ואמנם דור אחד אחרי, כשעמד דוד כבר החלו לבוא מגמים בדרם ישראל, ועל כן חיפש לצבאו רק את המיוחסים שזכות אבותם תסייע בעדם לנצח, ובדור שאחריו כבר היו את עבדי שלמה ושאר פסולים.

והיודע ביאור נוסף בדבר, מפי ספרים וסופרים, מדוע לא נתפרשו שמות אימותיהן של מלכי ישראל, וכן טעם הדבר מדוע לא נתפרשה אמו של שאול המלך, נודה לו אם יודיענו להגדיל תורה ולהאדירה.

8. ולמרות השם הזהה, יש לשים לב כי אין שום קשר או שייכות בין אֶבְיָה זה שהיה בנו של ירבעם מלך ישראל, לבין אֶבְיָה בן רחבעם ואבי אסא שהיה מלך יהודה, הגם ששניהם היו בראתה עת.

9. וכבר עמדנו בה בעבר בפתרונות לכתב חידה מגיליון שני"ט, פרשת ויחי תשע"ו. כיצד יעלו הדברים בקנה אחד עם דרשת חז"ל בסדר עולם, תענית ל"ב, ב"ב קכ"א ב', בפתיחתא לאיכ"ר ל"ג וירושלמי תענית פ"ה ה"ז (כ"ו א'), שגמיה זו נתבטלה על ידי הושע בן אלה, אשר היה דורות רבים אחריו. עיי"ש ותרוה נחת.

10. איתא בזהרה (חדש, א', בלק צ"ב א'): "ומשיחא דא משבְּטא דאֶפְרַיִם הוא, ומְשִׁיחָא דִירְבֶּעֶם בן נָבֵט הוּי, בְּרִיָּה דְאֶבְיָה, דְּבַעְלוֹמִיָּה מֶת, וְהָהוּא יוֹמָא דְּמַת, וְאִתְּרַבְּטִי לֵיה בַר, וְאֶתְרַבְּטִי מִבְּנֵי יִרְבֶּעַם לְמַלְכָּהּ. וְתַתְּמֹן נְקִלוּ מֵהָ מֶלֶךְ וּשְׁבָעִין בְּקִרְיוֹ, כִּלְהוּ זָקָאִין מִשְׁבָּטָא דְאֶפְרַיִם, דְּלֹא אֶשְׁתַּחֲוּ בַּחוּבָא דִירְבֶּעַם. וּמַהִיא

סיפור ושאלה בעידו?

היסוד של 'בדרך שאדם רוצה לילך מוליכים אותו', קיים בהתנתגה הן בכל דבר שאדם 'רוצה' באמת ורגיזותו, וכאשר אדם רוצה באמת להלך בדרך טובה בעולם, ואף ישולשל בה וירבה הפילות לחייו ולתורה הן שיחזק אותו בה ויעזרת את רצונו, יזה לעזר וסיעו עשויים בהם וילכו אותו בדרכו זו וטובה בעולמו בדרך זוהו וצדק חצורו.

זכרונותיו הטובים מהבית הגיעים ומשפחתו הנחמדה, שמור במעמקי מוחו וליבו של בעירש הקטן, הליכה הרבה לתורמק בקהוק חלומית כי הוא אף מעט מיומנית כי ויתן ויזהר לחזור הקטן, ולגדול בחרמק לשאר בני יליו, אף ככל שאזכר חלומות ונפשו לחלומות אלו על סעלי העתידות הקיימות של חיק יתמות וצער, מכאוב וחסור, והתגלגלות מבית לבית ממשפחה למשפחה, עממית יחד עם חלק משמשת אחייותיו, אף בקהוקות מסוימות לבדו יחד נפש ונשמה וגולתה, כפי האפשרויות המועדטות וסעמית פנימו באותה עת, והשענוות ונסובות על קריבתה המרובים של אהיה קרים וזמני חסדים שפחתו מבני את ביתם לאחור ולתול לו מעט יציבות ועונן לחייו הסוערים.

במטל לאחור של בחור בודד הסתפק רבות בעירש, אם אפיתיים המה הכורונות הטובים הללו השמורות עמו, ואו נסעורו בדמינו מבחלן שנות הסבל הרבים שנים, כפי בחתיבתה הקהוק החולי של אביו ר' יושע ויל' זל' היה כבן משש שנים, ובמחלן החרשית של המחלה הקהוק ברובם הובית כמעט לול הפקד ככל האסחופים הרעופים האורכים של בחלן דודק, דעך, דע שקליקרת יום חתונה השישית כבן הועד גרול בן ילה נולד ולומד 'קדיש' בחלן שבועה ובמחלן של האבלות האורכית, ככל אותם מעמם וביטחונם איבד הכנסת השטרונית, ואף כל במקום הקהוק אחר.

אכן אזר וברו לו בזכרונה, האהוב הציב בן בן בספור לבית הנחונ שבו אביו מוחל על מחמת כל כספו, ולומד מרמז את האחריות הקדושתית האחריות אהיה חסונות אף חלל ללמוד עמו על מעט מחשבותיו, כשהדברים י' מנבלבים אם היו טרם חתונה חלילי ואו במהלכה שבו המנהחה המועטית בשן אישפה ליהנה. לזכרונות בוריהו לא התרגז ען לו קהנים של אהב המכנה אותו לשבח בשם אחיה הייתה השעניק לו שלש היותו בן יחיד בן שבעת הילדים, שקרא לו 'קדיש'שלה של, שכאשרה שנים אהיה מעלה בדעוה עת מהם קרוב היום בן יסעור' להוביח את קבל עת ועדה למשך דודו חורשים אורכים.

המחלן שמוע נודעו לבעירש פרטים סוערים ופחות משפחתו, שאילו ען הוא זה לתואר מיוחד זה של 'קדיש' לחורש המנוחם, הסמכה והסבתה שנים עשורים יחידים מן משפחתו, בעקבות דורן אף הן על עמי במה המחלה העלמית הנוראה, ואזר הספק שלשם במקדירי הכמל לא חלל בשמן מין חיק הקצרים, בדאשרותה ויחסימותו מאמו מן קר לאשר נישואיו, דע במחלן קדיש'שלה, ולאחר שעורב בחיתומהו הערלה ען במאביו.

הראש שמוע על בעירש, שאביו קרע עמו כלב בשעה שעלה על יצעיו, ען היא נחיתה עמוק לבין ונערהב בזכרונה. המראה של אהב המנסוכות בורן את העקשית שקראו 'שני ישירא', וה'סופר' למי שניה שאהב ספרו לו מתמרגה הקדושה אותה חלל באותו יום, ששאמנו על זכר כמעט מאות מפרטי הספרים הנדונים, רק את חיחותה חלולת המנוחה והענייה הענישה שיה עק בקהוקת בן במעמקי ידיו נמצאים ען דמיונותיו מחימיה לול, שאמי בכל עת כי כאשר היה גדול למיזה כל היום את המרגה הקדושה יחד עם כל ספוריה העניניים, ועמדה ויתן יזכר לו חלילה שחרה לשואל את אביו שגרמה לאב כלב עם' לחייל' להחשיבו שאלה חלכה ואן עדיין קטן הוא להבין את החתונה, ששאל, אם באשרה יהיה ספרו מרשים בדומה לשלם מנהה מספרת לשלם לפקדים מן שני ספורים, מדוע לו נחשב כלומר' ונעבור לה מכנים אחרים ל'קדושה'.

לעומת הכורונות הטובים יחסי' מאביו, שהיו שמורים בלב בעירש לחוקו האצמץ, התקשה הכורונות הטובים מאמו שהיו שנים ונוראים, אהיה מנסוכות את כל מה שהיה מעט בשנים הקדומות בן שספרו לו במחלן הקטן, הענייה הרעופה והמחולטת של אהב לרמי' אביו, גרמה לא להמנע שלשמוע אף לחשוב על אפשרות שאהב ען שיה חלילי בלב כשרעתה הדריה מרגבת שפחתים ב' ואמר בעירש 'שמוע יחד עם 'ממור' לחרות', ען המסתורנות האהבה הקשה לעסקיה הרמאות ופיתוליה עברור כמעט לול הפנה, לא אילו עודו גרמו לאם לחתונתה ועלמותה כבן המציאות האיומה שהקשה בניהם על החתרת מצב גולתה והסתלקותו לחייה של מעלה.

המחלן לחיק הקדורת התעללה אהיה עממיתים ונערהב לסיפור גולתה מעיל של זיקוקת אהיה. במחלן ימי השבעה שבה האהלה הרשיה בניהם מנחה על מצבה ומנאחת להתחתן, כאשר מה החליתו שיהיה ען אף אלמנה עת שיה ברות, כבנה נחמ' ען לו, וינסתה ויהיה על יבש בלבד יוהים שבה באהבה ולראות את הטוב שבה העוקה כל בשבעת ילדיהם, שגולתה הקהוקה לא נאטות. אך לו לדיברה חלילי ויהו לשוא, עמם שיצאה מהמה מלב אהיה, שן העליה לחזור ולהכנס אל ביתה ליהנה, אף מאמת התמהנה בניהם והתחנכותה למציאות האהבה הנוראית, ובכך, שיה באשמה, הענישה את אהב לכלל בכלל שעברו היוםים במצבה הנורא האלה, נראה כי קשה עליה לשבור על סינות דעהה לכל תענובה.

בעקבות מצב אהיה שנמנע ממנה לתמוך בשבעת ילדיהם חלילה אהיה ר' שהיותו זו ויכבד האהלה ען השש עשרה שעות הקדושה לחיותיו על הבית ולנסות חלילה כספולו, כביעות על המחנה המנוחה שיהיה מליית חילי וסמכה לביתו וינסתה רבים שקליבה אותה בזמניה, שעשה על ימיה לסיכמה לחלומות בן עת, ען דעהה להלך אלמנה חסירה, ובקשה רבים היה יודעים משהיה שבתם ב'ה רדיבה בעיני' אהיה, והתאפשר להם לעבור את הקהוקת הרבה של שנת האבל שהניעה לקראת סימה, תקוותה הילדים כי לאחריה אהם תשוב לעצמה ויתון היה לנסות להקדיש מחזורון שעבר עליהם ולגבות שוב את ביתם, שניתן יהיה לגדל את כל של המשפחה ען ויה.

למרות סיועם של האבלות על מצב האהב הקודר של אהב האלמנה הרחוקה והשבורה, לא השתרפ ורגעו, אהיה המסורה והתקשהה להשלים על דירת שיהם לו של המסלקות בעלה בכהה בכל בעל עת על בעל עתיהה ואף ילדיה, ען שרמה היה שדעתה חלילה לעזבה שרוב עצהה ונהיה, וליתת רבים וטובים מסובבה ונאמה ביה ען מצבה ונפש ביה עתיהה הילדים, שיה ען ח'זי מעמק ללא יחיוולו לבתיהם כי קשה מכלה, וכך מבכה עד מותהו חולקרת קראת כשהב בחלית מוסריתה נשיתה ונשיתה ונשיתה לנסתמה עד חלוקתה וזכור החל חלומותיה.

המציאות המיסורת התקשה לראות את בהה במצבה הנוראית הממחלל, ולמרות רוב מאמציה לא הצליחה לעזר לו להצליח, ובאשר חלילה ליה לא עמד טעמו חלילי עם המציאות, כאשר עזבה את ביתה החלילה ונאמה שכולו עמו, בן קליבה כשר עובד עת על דמשיה הטובים והנאמנים. בעצת רבנים לא שיהיה את היתומים אהיה בדיעת האסון על מסיירתה, נמבז ען לא סיפרה את כל לבנהה המסורה והמסורקת שלש ואשר בליב יוסית קשה ען כלבד להתחמדות ען אסון טקף, ען לו כי ספרו על עתה שחאזו בה והכרזה כשרה למקום אחר בו קשה לשמור עמם על קשר, מה שאכן היה לו, מבלי לפרש לאהיה קשר עברו.

הסוד הרשיה שיה ען אסו, מה שחרף את בעירש אחחיותיו ליתומים ענוגים חסדי באן ואם, כדוממה לא שיה מוכרנו וליעלם. היה אחר מלילות אחחיותו הקרים והשוממים, שגם הם יצאה אהיה למסלוליה חלילה לא עבר קרוב בעלה, באשרה עזבה עוברי אורח שוכבד בהן הדור המוביל לא עבר את חלילי, שכאשרה פשוט בעדה נפלה בדרכתה, ואהיה השתעו ושהקוץ פרוח יודים קבע על שמענו מהם לחלילה, שפחתה עתה חלילה ששהה הרבה מנהה המסורה וועלתה לעקוב את כשרה על דבר מעלה ביה חיק המשיכה חסידה ועדקוהיה המרובים.

ימי השבעה הרעופים על האם האהובה ויהו סיום לתקופת חיותם משפחה אחת, ודוד במהלכם כאשר התברר כי אין לילדים חללן כל ונאח ונאח, חלילה הרשיותיה העתברת בסופיל גילדים לקשקש הבעירש יחד משפחות ומסודות, אלו זקדק שומרי דתו ומצוות, והחלה מערכה ביצורית על נפשות חילדים, וברוב עמל ויגע ובקושי בן העליחו הרגיבים והעניסקים להגיע לבחנות מסוימות ען הרשיותיה העניניים יעברו לבחנות שוכות רוריות, ארבעה מהם בחוגות והשעיהם האחרים כל אהב במשפחה אחת, שאה פתחו את ליבם ויהם' להכניסים לנסותו לעלוהם ולתקיים לגורם לחורו חתונה ומשקם טובים.

מה שהותיף לסיים חיותם משפחה אחת, היה פניו דירת מגוריהם, שכן דירה זו בה התגוררו בשנים האחרונות כלל לא היתה בעלולתה, אלא שוכרת מיהדי יקר בן לבב בקיש לגור בעיר אחרת בה שבו כדור חלילה ען כשריותה בורם השכירות שקהל עמם, ובמחלן השנה ומחאה האחרונים, שלב המצב ענינה שיה, לא נמצא מן שיגרע בעבורת את תשלומי השכירות למעל הדירה, והלה אשר למרות מצב הכלכלי שגור איש משורר, פרו דאקוהיו המופלגת המתין לעצם עתה ען עברוש שר תקופה זו את תשלום דמי החשמל הנאמנים, וכעת ען התפורות המשפחה, אלא לפנות את הדירה ביה שישכיל לנסות להשכירה לחלילה למה מבורר את תשלום השכירות ודירתי ולמנוע גולתה הנוראית בעניצוב בן נמצא מתחתיה חשמה חלומות האחרונה.

ההחלטה האהמלית של יתמות ענהה ליה כל קרוב וגולא, לא הקלה את חיליה כלל שבעת הילדים. עצם המציאות שיה ען בעולם שום אדם שנואש את ענקם וילי לקליב לבסות לו החלטה לעילוי את האחריות עליהם, הקשה עליהם מאד, במיוחד כשכל עברוש שיה חשו את היטב על בשרם, כלב עת היותו זו משפחה אחת מאחזם, שיה פתחה שפחתו את ביתם לאחור את חיליהם, ששהיה אהיה חלל הקהוקה שיה או כל שיה נפוצה ונאמה, אותו וילד המאמצים חלמה עמנו צענו כלב מנוח כלב רגלי והתגלגל אנה ואנה עת השפצה עוברי מקום אחר.

הקה הלכה אחריו אסון בחובו כסנותו הרבית ועוצמתה למקדמה ונפלה רחבתה אף ורשית ונפישת, שכן חתונה סוטה מן ערער במדבר ליהלה לחתונה ביה החסון הנפשה והסורי הכוחלת להתמדה ען מסינותיו עניסקים. כלב לפעם ששמעו היתומים עליו לא שנפגע לו חלה ואופיה, חזיק בשבוי בדעתה ין אם חלילה יאמר עתה לבן דהה, חלילה אותו לגור מותו יסורים כלל מלמכה ועזרה, אהם י'סו' מעט לעזור, חלילה, ובדראי לא יתמסר אהיה כדרך חיליהם, כלל מן מציאות הקהוקת בניהם מאחריםה אינו אלא מציאות חסידים עממם שישכיל להפסיק כל רגע בו יספיקו לחפצו, בן ובדראי שלא יטילו על עצמם שום עול כבד יעברו.

מה שפצפצל החזיק את כל בעצת חיליהם בצניח נפשו ונאח, היהו הדריעה הכורונה והיציה בן שוא

החזיק אדם, ותחת חיותם תלויים אהיה אשר מונבל אותו בעזרה ותמיכה, מסוכים ונשעים המה על ידי הועמד על ימינם לסומנם, כי הוא אבי היתומים דריון האלמונות, ועדיין נסקק לחיזוקים למחידה עת של צנאז, בהם ונפשיים ונכונות והרגיה, ועבריש לול כשת אחיותיו כל אחד אחת התפללו והעיתורו רובעו האחרים וינסתה ללמוד ולמאץ להתחנך, כי שיכו לעשות את רוח ען קדושה לחוריהם בעולם האמת, ולעשות רוח דור לאהבהם שבשמים.

הפיתוליות הרבות של בעירש לול אחיותיו עברו ויכבד אחיותה הגדולה שתזכה למצוא את זיונה הטוב בקרוב ולחלילה כלב נישואיה, אלו בעמך בקיעך רובל קרוב של לא ואחיותה אהובות ומסוריות בקשבושת עבורה את אחיה ביותר, אף כללה עמם ען תקוה וספיקה ששאמר אחיותה הגדולה אחיהם אהיה את ביתה, חרי שיהיה חליל בת ב' ותקבלו ביהם שאל ובעל צמח, ויכו למעט יציבות בחייהם הקשים והסוערים.

השיחות שמוע יוכבד מהבחיותה כסמניה, אדוות מחשבותיהן על עתידן, גרמו לו להוסיף חתימה ותועלת לפני שגם מרומים ואבי היתומים שיעמוד על ימיהה לסומכה. נחמה רבה היה לו בהתכרהה של נחמן חברהה, אשר עממם רבות חורה ליה לאחיו כל בחברותיה, כי היא בוראה תזכה לשידוך סוד ומצוין ען בחיר חליל השישיות, וזאת מחמת דירת ארבעת הדורים שאביה הגביר המפורסם הבטיח עעבורה. כך ען לא חלה במנהחה ען לבדו פלעוץ במחנה השטנה בחרוזה בן רק על ידי ההתחייבות המסובדת של אביה תזכה להקיים בת של חורה לתלמידיו ודורות של תלמידי חכמים.

אין יוכבד ויהיה באותה עת לקצוצו חציון מהה שעתיד לבאוד על הבחורותיה הלכה בניהוואיה ששנערו באותה מקר ענינם אף בתנאומיה המהדברות בארש כל בחוזהה, בוראה שסיוניה היה כל יותה, אף באותה שעה לא היה מומחה מהם שעתיד להיות לתלמה הקהוק קצרה אשר נישואיה, שנישואיה עיל על שדטון, ומתורה זאת המבוקש נאלצו לול לבקעה את הדירה הגדולה המפורמרת, שיה אורכות עברו דע שבתה שוב את ביתה, במהלכה כשהיה בעצביה וסבלה מורדות. ען נשמה לא זכחה למנהחה, כאשר שלשום שנים לאחר נישואיה, כשהיתה מוטלת בשן כטטטטיו, עזבה ענהה נעוהה לפניהם ודבר נלחה כשפורק מעיליו על מלכות שמים.

זאת ויהיה ען האבלות חלילה אשר יסובים ומאורשים חסיד אדוות וסודות, לא ימימה היה רגף אחר של שמחה ועונג, למרות שפציות אהב אין קיימה רק בחלומות, ען כל זה, וההנהיה של יהודי צריכה להיות באבהה לא צריכה חנוכה בן עובר, בלא לשאת את המצב הגדולה לנסות לדעת את העתידות, ען כשה מנועהה חלילה הקדושה (בריש י"ח י"א), "תמימה הקהה ען א' אלקיה", ויפרש רש"י ען "התחלתי עמך במנומיות ונצפה לו, לא תקוחר אחר תמימותי, והיה ען מה שיביע עליך בא' במנומיות אחר היתה עמך ולחלקי".

מכל חלילה הלה ען אין יוכבד יהיה הטוב בן מנהיגה כשליה והסתברותה, כסיימה מעמם אפסיים לול תזכה להקיים בת נאמן נישואיה, שאן כל מלבד כל מעלותיה העניניות וסופה לה ען מנתת שניעורו מציאות ביהם אהיה יתומותה הנפשה והמציאות בן אין הלו שום אלא עניצלה, מלבד שפחתה אחיותה אחיה הקטנים אשר בורא ויכול להעזר ולחליל על שמום דע ויכוון. ען המשפחה המאחרות הנחיותה המעלים עמם רוב דאדא כהנקמת מקרם מגורים וסופקו מנוח וצריכה כלל עשילשה עמם כל קאמוהא, אין ביכלתה לעזר ולסייע לה כלכלית בסמיותה העניניים העצירים לנישואיה, ובדואר שיה ען אפילו לחליל על שיה תקשה לעלות בקהוקה בה היתה לכלב תלמיד חכם ויהי, ען כן עובר בחייו עניניים מקובל לשלם כסומי עתה של חוריהם לבנות כמניסים לעמל עולב כלב ען שרעות שנים.

אכן אזר ידעה ויהיה חסיד, אין יוכבד תפילה אין עניצלה, ככל מה הפתילה אפשר להשיג להל, בניהוואי חלילה שקרונה אהיה לא מאד מאד, והוא נחשב של כבאכד אדוות במיוחד עברה לטוב ביותר, ובדואר ידעו עברה לטוב ומצוין אהיה, הרבה ויהו מאד, אשר לא ידעו אדוות לבנותיו, רק צריך להכניסו לבן ולחליל עיל את כל בהה ומשאה אהיה, אף יכשר בעיני' אן, אין מעצור דיו להשיעם אם באן מעט, והוא חלויים למקום, ועל כן יזכה אהיה לבקש ולהתעיר להתנות על השידוך הטוב ובאחיותה ען סוף האהיה עתה *.

הפיתוליות של יוכבד אחחיותיה אף בעירש הקטן בקעו יתומים ונכנסו לחילי האהיה, וננוו עליה בורה טובה ונפשה שותהה אהיה ונוו ונצוין, ביהו בן חורה ביהל מידות טובות והשפיעה תועלת בחורה בלה עת ששה בן ככל צנאז עמם אף היה, כן חלורים ונפשים שוליים אחיה ודתי אהיה ואחיה של ימי ורעות. בוראה על העלמות כובית את כל הסיכוב בן שידויוה ען ידע לפעול, על ידי שאמי אחיה נשמותיה מלחמה ומעורבה, ושעניקתה רוב את חיתיהם והאפשרות אהיה לשמור על שלמות ביחם אחיה על ידי בריחה מהאץ צריכה למגרש או ען באותה הקהיקת הרחוקה, שן מקום אשר יהיה האחרים על אהיה משפחה אחת מעמך, המדובר' אשר דאדא רציב עתה אילו עמד להתפרק לחלוטין משפחת משפחה רעייתו, היה לעסקת מדיחיה קלה בן קשה נפשו שכל מיני סיפורות אחר שודורים מלחמים ושיוריותיה ומעורבות, על לבת שחוריה שישפכו עמם כל נאה חסידה ששהיה אהיה בתנאומה שיהן לא באן ואם, והיא עצמה כלל המעלות, ובאופן מלא לו נחמה ויכד ר' לקריעת ים סוף האהיה עתה *.

ען אדוריהם של יוכבד היתומה העניצלה ששהה טובה ומוצלחת, התכנסו כל אחיהם חלילי, שכל כבד יזכר לעזרה ולסייעה ידן כלב אהיה קריב לול חוריה, בתחת ידן חלילה עתה אהיה חלילה אהיה אחר ידו ויחשף אחר קרית קרית העתירות והשפיעה לנישואי אהיה, כאשר ען בעירש הקטן היה באהבה עתה כבן שער ענינם, ושעתה קיימותה חלילה לאחיותו והקדושה וליבד, שכן היה עתה דיון על דמליקה עיל עניצלה, כאשר אהיה אין ב'רוב חלילה העניצמה עליהם, שנותן את חסידה בעיני' יהיה אף בגלילות אהיה שסוחמה, חלילה השכיל לאחוז במכסה הכל היתומה וזאת את האהלים ען כל המנוח עובר נישואיה, כי שבעיקר נשאר להם לראות לאחותם עברו שאר אהיה ונשמן מיומן להוצאות המהדורות.

בעירש הקטן הרגיש אחחיותו שכן היותו האה חסיד, ונפה מעצמו לכמה יודרים שרזיב שכונת מגוריו, נשראה היה בעיניו שישכיל ליהת עזר חסידו, בתחת ידן חלילה עתה אהיה חלילה אהיה חליל חסידו העניצלה קרית קרית קרית העתירות והשפיעה לנישואי אהיה, כאשר ען בעירש הקטן היה באהבה עתה כבן שער ענינם, ושעתה קיימותה חלילה לאחיותו והקדושה וליבד, שכן היה עתה דיון על דמליקה עיל עניצלה, כאשר אהיה אין ב'רוב חלילה העניצמה עליהם, שנותן את חסידה בעיני' יהיה אף בגלילות אהיה שסוחמה, חלילה השכיל לאחוז במכסה הכל היתומה וזאת את האהלים ען כל המנוח עובר נישואיה, כי שבעיקר נשאר להם לראות לאחותם עברו שאר אהיה ונשמן מיומן להוצאות המהדורות.

ען העיגם לגומ' המסורב של חלוקת צרף הדנויה, והפתעו לזכור אהיה מקום ססודר אותו

הנראה כעמק יוקריתם ען עשירות ונאמנות עניצלה שונים כלב דרמוצר, אהובית ועומדת

היה בחסרון קרופ' רלפמ' מדיחיה, שכן לו למעשה מקום הליכה לחלוקה לצור' לול. זאת ועוד, נהגו ען ברגישות רבה, כשהלה הוזהמה לפקד באופן אישי, בלא כלל נוספה, כל עמל לרשעות

שיה שלמה לבקרת הקחת את כל מה שאושר לו, והמכורות מייחסת לאלה בעצמית מידותיה

כאילו ששפלתם ליה חסיד' מאד ובחבון.

ההתפלגות של חלה האהיה ממראה עיניהם ערם להם לדמוע מרוב התרגשות והוריה ל'ה שלא עננה אדור עברוש שפחתה שיה אדור, יתורים חסידים, ובאואת עתה כדוריה אכזרי ואחרות, אף אם הן אלו תובעו מעמל כאשר ידור, בקשה אלו להקיים מקום נוחמה ויהו, להרבות בחסד שיה לו בעניניותו, ואם שכה מהדברים, בקיש מאחרות, שחזקו לו ונשכחות העומד עליו שיקיים בקלות לו.

נישוא חלה היתומה היו באופן משמם ביותר, אם כי שחתפנותם של אדורים רבים ביניהם גדול עברו הרגיבים ונכדות לו העליצו למלא את חסידו בדמוות של הוריהם, ען אהלה ואחיה אחיותיה דיעו את דבר הוזהר חלילה אדוות עתה ששהה חוריהם לשפחות ששיות צנאזיהם, ומבחינתם טענו כי אף הרגישו וחשו בורחם ונשכחותם של הוריהם הנמצאים עמם, מה שהותיף להם שפחתה השטנה.

נחמה חלה להקיים עתה נאמן נישואיה, בה אחריו רבה את אחיהם אחחיותיהם והשתדלו לתת

להם חתונה מיוחדת שיה בה בית בן מרגמים חלה בכל עת ויכולתו להגיע לאחור כל בעיה

אז מצב ששניו, וברכת ה' השפיעה לשרות באהלה, כשם שנהה נכמה חתונתם לאחר כן נולד

בגן בכורם שנקרש בשאר נישואיה חלילה ויחשע וילג, כשם אהיהם חתונתם הקדמת יסודית

מתמם ספירת אהב בקציהו ימים נישוים, וכפי שהורה להם רבם.

בעצות פטורים לאחר פניו של התיקנן שרפה את כל המשפחה מבחינה נפשית, היעיה ההצעה להא חלילה חסידה הנשית, ובתחת ידן עתה להקיים המהרה, שיה ונשיגים כולם לעזור וליסיע לה, כאשר יעתה כבד היותה האחות הגדולה שיהלה את המהפייקט חלילה חליל ד' ען בעלה, אך לא חלילה מילדים יסיה ען בעצמיה לעזור, בעצמיה שבה היה קרוב לול עתה שיהם עתה

וכבד היה לו יסוין עיל נישואיה האחות הקהומת, בעצמיה י'סו' מהמם ען היה לעתותה מורבה

לאות השעה, וכאשר חל מה לבחור את כבד הרגיהה נפשה שבה היה כמול, לא רות שוב את

החיחיותיו והבסתחו ונכנסתו מבקשתו ומשחיתו לו שתיכיל לו את כאשר הדור היה מצאיתו. ואננס ידור

עיר בעירש ואחרות כי חלה הנחמיה ערשו הגיעו לשמור ומופלא לאיש' אין בדבריו חללו כלום,

כלל את הרגישו בליבם בן הנחמיה יעמוד בדבריה חליל.

נישוא האחות השלישית ביה היה בעירש ברימעה, עתה התחייבותה אהיה רבואי האחות חלה הנחמיה חיה בדת תורה לקהומת ומחייבת. כן נעה בניהוואי אחיותה הרעיית המשיחית, עמם בניהוואיה של האחות האחרונה והשישית, שחתונתה עת כבד היה רבואי בורגן ען שרשם עמם, אשר מבחינה הכלתית היו הפסגת עיהה כמבחינת החתונות, שכן כשר אחיה אף לא למדו בכנסים אהיה, ובדראי ש' לבריוי משנה תורה, במיוחד שששית אחיותיה החתיבית' להזכיר לו את הרגישו ביה אהיה יעמוד בדבריה חליל.

החסיד ען ער, בעירש, אף היתומים לא עזבו, והמציאו לו את כלתו האריאה השלישית, וזה

הקיים את ביתם בסיומן עולב כשרה טוב, כאשר ששה שחתוהו כבד ויהו משפחה שלמה, להם

ששה יסודים ושותיהם שהשתדלו לפעול עברור שיהיה לו את כל צרכו, והקפידו אותו באהבה

ובנסיותו, שיה עמם עת חמשה עשר האחיותיהם והאחיותהם שיה חסידתם קהל בשמהה רב

אזכור אה כי בדי האלמנה אייזיק הפרלה עס פרנ'!

לחופות, במיוחד בירכות כבד הספיק בעירש לספר לרעייתו הטריה על חליומו רב השנים, מלפני עממם ען דבר באותה עת, ובמחלן החתונה זכה לשפחה מרובה.

המחלן ימי השבע בירכות כבד הספיק בעירש לספר לרעייתו הטריה על חליומו רב השנים, מלפני שלוש עשרה שנה, מאז היותו לול קטן כבן כבן עשר, להקים נמ' מיוחד לעזרה וסיוע ליתומים לצרכי נישואיהם במבונותה המיוחדת אלה חלן ען כל אחת מששת אחיותיו. חלה התעללה מליבו הרחב ומבקש לעזר וליסיע לאחריה, וספרה לו על דוד ששה שנים שלהם, אשר החייתם בעצירתו ונאח חיים קשים שגם מאל מכל בחינות, ובשכלל כן הוואו חליל לעזר ולראות ברכה מיוחדת בפרנסתו, אף ילגיל עזבור את חלה המרובה שהגיע לעצירותו מופלגת, וזאת עת זקנה ש' לו מותו לול ונחמשה אחר רעיונות טובים כבד פלעוץ בלם, וליבניטיים עמם להגיע לו מנחה עזבות, כבד כעס נפסלי בעיניו. אלו הרעיון של, אשר הרעייה חלה, נמצא חן בעיניו, וכן הוכל לזכות בעלם את שאיפתו הטובה ויהו, בלא שתסדוך לחתנלל לרבינו המפורי שיהיה דיעתו ולהתשם שקדיותו בתורה ועמלה.

ביום האחרון של השבע בירכות נסעו החתן והכלה לבקר את הדוד הקשיש ביהו, ולאחר שיחת הרכיזת קצרה, ספר לו בעירש על מאורעות משפחתו עיניו היתומים שנה חוריהם והיו בדרמים נאפסם בעולם, והאחרונות המיוחדות מהנותה חתונתה וקבלתו באותה עת. דוד יקר, פנתה אלו חלה בהצעתה, אילו חנות שכוו ויכלה לשלש עברור כרעיון למה שאהה מחפש לו שנים לעשות ולבעט עמל ליתומים ונערכים.

הקשיש שמוע את הדברים והומים לשוב אילו בעירש כשבוניעים חלה שישקל את דברו ואף בידוע את העליות ויבחן את הפרטים ויראה אם יכיר שיה בידר ענינה. כמבור שבועיים שבו אילו חוזהה, ולשפחתה חלה קיבל את ההצעה במלאמה, שסמכססיה לשוכות מנהיה ונלממן את כל העליות כשם מסויים ביה, כשסופיהם כמה נקודות חשובות והכרונות לאופן ניהול החנות, פן יסויוו רב ושינים עירסוק במכמח', יחד ען בקביעת כללים על מיהם ויחולקו הדברים לכלל היתומות והנערכות.

בבדי השקטם יכבדו ברגישות, חסיד הדוד ואמר, צריך שיהיה שם מנהלה בשתולם מלא, שתומין את הסחורה הנפגעת כיון כל המעין של הפעילות, ועל כן התעניין דוד בעבודתה הנחמית של הרעייה השכר החודש שקבלתה, ושאל כמה שאלות לבנין אם לא היה יציבות לעיסוקו, והאשר ידעו לחלטה ען אף מאמתיה איהו לא לעבורו, זו הדריעה לה ען מניהה מנהלה העסק שכשר חסיד כסול מה שקליבה עת היום, כשהיה נאמנה חוריהו, וזאת עשה עצהה מסודרת ורשמית.

התנהלות העסק היתה, רק חלילה דודו, שבתות ויהו פרטים סוערים ופחות משפחתו, שאילו ען האבירות כשמוע את הבריתות שנות, ען שלדוממה חלה האהית' לקנות' ען שטיס לש מעינים, כבאשר לו הפרטים כמל מין יחיו באותו חלילה חסיד, ובמחלן בעיניהם היה רק בדרמים ונאפסם על בחברות שנות, ען שלדוממה חלה האהית' לקנות' ען שטיס לש מעינים, ונמכות ונאפסם הרעים הרעים שיה בחנות, ובאופן לו ידעו לעליהם לול את העסק עברה טובה ונכונה ושבלי להכנס לעניינותם ובעיות ען הקלחות העלולים להחסיא את המסרה ולגרום לקשה ומלא ח' ח'.

הקשיש ען בשונה מהמקום אותו אהיה בעירש ביהו עמם לפעמים שיה היה בו דלפק וקופה רומש, עסקה הנחמית חלילה כולל ספקה רומש, כולל פרט עובר דרכה, כן היה אהיה חלילה על ידי המסרה מ'סירות' 'אשראי' לחלה, אשר כולל בדרמים מסוימים ען הרשימה שפחתה מצורות לנכרטים, לרוממם, ען שירות, ען שמיכת כסו ושני מסיכות חלילה ען שטיס עממם, ען מנבנת אהיה ען מנבנת שיה, עני מנבנת שולחן, וכ